

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת צו – שבת הגדול

בס"ד, עש"ק פרשת צו
ט' ניסן תשפ"ג – שנה י"ד גליון תרנ"ט

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	הרה"ג מוצ"ש	ר"ת
6:22	7:35	8:16
6:37	7:37	8:13
7:01	8:20	8:32
7:02	8:22	8:34

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מזקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו (ו ב)

בחינת צלם, היינו שהצלם שלו והלבושין נעשה אצלו בבחינת קמנות. כל הלילה היינו שהוא צריך לתקן אותם כל זמן שהוא עומד בבחינת קמנות, שאז הוא בבחינת כל הלילה, עד הבקר עד שיגיע לזמן הגדלות שאז יהיו מתוקנים כל המחשבות זרות שלו.

ומהו התיקון שצריך לעשות, שיהיה ואש המזבח תוקד בו היינו שבתוך המחשבות זרות יש ניצוץ קדוש ורק שמכוסה ומלוכש בלבוש הרע, ולכן אינו מאיר הניצוץ הקדוש, וע"ז אומר התורה שצריך להסיר את הבגדים הצואים, וע"ז יהיה האש של המזבח היינו הניצוץ הקדוש תוקד בו מאיר בשלימות, ע"י שיעשה לה מלבושים מתוקנים, והוא ולבש הכהן מדו ב"ד בני' שש, היינו שהכהן הגדול צריך לתקן ולהלביש מלבושים חדשים לכל הששה ניצוצי הקדושה שיש בששה מיני מחשבות זרות הנ"ל, ומכנסו בד הכוונה למחשבות זרות של בחינת יסוד שנכלל בו ג"כ שש מדרגות בסוד ו' זעירא.

וע"ז והרים את הדשן הרש"ן בני' מחשב"ה זרות אשר תאכל את האש שמכלה את הניצוץ הקדוש שיש בה, ע"י את העלה שהם המחשבות זרות שלו. ושמו אצל המזבח שיעלהו לצד הקדושה, וע"ז ופשט את בגדיו הצואים, ולבש בגדים אחרים המעולים להניצוץ הקדוש הזה, וזה יהיה ע"י והוציא את הדש"ן שהם המחשבות זרות מחוץ למחנה של הקדושה. ואז יהיה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה שהניצוץ הקדוש יאיר תמיד לא תכבה.

הקב"ה יעזור לנו שנוכל לתקן את כל המחשבות זרות, ויהיה כל מחשבותינו טהורות וקדושות לעבודתו יתברך, וע"ז יהיו מעשינו לשם שמים, כי סוף מעשה תלויה במחשבה תחילה, ואז נוכל לעבוד את השי"ת בלבב שלם אכיה"ר.

רעוא דרעיון תשע"ה לפ"ק

הצלם פ"א) וז"ל: והנה כל המצות הם לתקן בחינת הכלים, והצלמים הנקרא הבל דגרמי כנ"ל, שהם הניצוצין שירדו עם הכלים שנשברו, ולא נתנו המצות אלא לצרף ולברר וללכ"ן הצלמים וגם הכלים, ולהסיר מהם הקל"ה, לכן הצלם הוא תרי"ג איברים, ואלו הם כללות צלם א' יצה"ט שבאדם, וכנגדן תרי"ג רעים כללות צלם א' ונקרא יצה"ר, ותחלה נתקן הצלם בעה"ז, ואחר שנתקן הצלם ודאי שממילא נתקנו הכלים ג"כ, ואז אחר מות האדם שהוא הכלים האלו, מתלבש הצלם ההוא בכלים ההם האחרים הראויין לו האמיתיים, הנקרא לבושי האדם שבנ"ע הארץ, ושבנ"ע העליון, ושבכל עולם ועולם. ואמנם כבר ידעת מהתחלקות הנשמה לכמה ניצוצין, ובכל גלגול וגלגול באים מקצת מהם, וכפי מספר הניצוצין של צלם ההוא הבא להשתלם עתה בגלגול זה, כך הוא מספר ניצוצין שיש בצורה ההוא, וכפי מספר ניצוצותיו כך מספר ימי חייו, והימים שעשה בהם מצות נתקן ניצוץ א' של הצלם ההוא, והיום שאין נעשה בהם מצות, נשאר פגום ניצוץ ההוא, של הצלם ההוא, שהוא כנגד היום ההוא, וכעד"ז נתקנין הכלים שהם הלבושים שיש בנ"ע הארץ, כל ניצוץ וניצוץ בכל יום ויום עיי"ש.

וזו מה שמרמז כאן התורה צו את אהרן ואת בניו שהם לבשו בגדי קודש בגדי כהונה, והצדיקים ההם יכולים לתקן את המחשבות זרות ולהלבישם מלבושים חדשים וקדושים לאנשי דורם.

וזוהו זאת תורת העלה הוא העולה היינו שהתיקון של המחשבות זרות, הוא ע"י תורת שהוא קיום התרי"ג מצות של התורה, שמוזה נעשה לבושים חדשים להניצוץ הקדוש שהיה שבוי בתוך המחשבה הרעה.

וזוהו שכתוב על מוקדה על המזבח כמו זעירא, שמרמז שיע"י המחשבות הרעות גורמים שהסתלקו הצלם והלבוש הקדוש מקיום המצוות ומתלבושין בבגדים הצואים, כי מוקדה בני' צל"ם, בני' שם קנ"א אה"ה במלוי יוד"ן

איתא במדרש (ויק"ר ז ג), גופא אמר רשב"י, לעולם אין העולה באה אלא על הרהור הלב, א"ר לוי, מקרא מלא הוא 'העולה על רוחכם היו לא תהיה אשר אתם אומרים' (יחזקאל כ). שהעולה בא על פגם במחשבה. וכ"ה ג"כ בזה"ק (ח"ג כו). וז"ל: צו את אהרן ואת בניו לאמר רוא הכא, דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה, והכא אתייהיבת ליה לאתוקרא ההוא מחשבה רעה, ולאעברא לה מגו קודשא, בהאי רעותא דסלקא לעילא.

ונזכר לפרש עפ"י זה, דהנה הרהור הלב הם המחשבות העולה על האדם, וע"ז בא קרבן העולה, כדי לעלות אותם המחשבות לשורשם, וכמו שידוע שאחד מהיסודות הגדולים שגילה מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט"ע"ה"ת עמוד התפילה אות קה) הוא הדרך אך להעלות כל הוי"ו מיני מחשבות זרות, שהם מתייחסות לחג"ת נהי"ם שיש בהם צד הרע וצד הטוב, הבאות לאדם בשעה שעוסק בתורה ותפלה, וצריך להעלותם בשורש המדה העליונה שמכוון אותה מחשבה זרה כידוע, כי הרי יש בתוכם ניצוץ טוב וקומה שלימה, וצריך לעלותם לשורשו שכצד הטוב.

היינו שהניצוץ הקדוש הזה שיש בכל מחשבה ומחשבה הנמשך מהשבע מדרגות הנ"ל, נתלכשו בלבוש של רע ומכוער, וע"ז יונקים ח"ו החיצונים מניצוץ הקדוש הזה, ולכן צריך האדם לעלות ולתקן את הניצוץ הקדוש הזה, ולהסיר ממנה את הלבוש הרע ולהלבישו מחדש בלבוש טוב וקדוש, כמו שידוע שמכל מעשה המצוות נעשה לבוש לנפש ונקרא חלוקא דרבנן, ולהיפוך ח"ו מעבירות נעשו בגדים הצואים כמו"ש 'הסירו הבגדים הצואים מעליו ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות' (זכריה ג ד), שבעוד הבגדים הצואים עליהם אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק.

והנה ענין תיקון הלבושים הוא בחינת הצלם, כמבואר ממרן האר"ז"ל בעץ חיים (שער

והכהן המשיח תחתיו מבני יעשה אתה חק עולם להיו"ה כליל תקטר (טו)

ר"ל והכהן המשיח צדיק הדור שהוא נמשח ונסמך מדור לדור, היינו שנמשח סמיכתו מאבות שלו עד סמיכת יהושע משה רבינו ע"ה, צדיק זה הוא תמיד תחתיו מבניו של מקום, היינו ישראל הקדושים, כלומר שהוא מוסר נפשו וגופו לצורך ישועתם הצריך להם, כמו משה רבינו שהיה מוסר עצמו עבור ישראל הקדושים. וידוע הוא מר"ל (תק"ו ק"ב) שניצוצין של משה רבינו ע"ה מתפשטים בכל דרא ודרא, היינו בצדיקים אמיתים שבכל דור ודור. והוה והכהן המשיח צדיק הדור, תחתיו מבניו שהוא מוסר עצמו עבור ישועת ישראל כדי שלא יבוא עליהם שום רע בעולם, כנודע מוזהר הקדוש (פ' שמות כ: על הפסוק וימשה היה רועה את צאן יתרו) משם תבין היאך צריך ראש הדור לאהוב את ישראל הקדושים ע"ש. והוה יעשה אותה דייקא, ולא ילך ריקם מתפלתו הוכה עבור ישראל, חק עולם בכל דור ודור, חק זה לא ימוש מצדיקי הדור על כל מה שמתפללים עבור צרכי ישראל מרובים, והוה חק עולם לה' ב"ה, שהוא חק ולא יעבור, כליל תקטר ר"ל עבור שיהיה לישראל הקדושים כל צרכיהם, או יהיו כל ישראל מקושרים בהקב"ה, בסוד 'אתם הדבקים בה' אלהיכם' דייקא 'חיים כלכם היום' (דברים ד) עלינו ועל כל ישראל אמן.

בן בית' ח"ב דף טו מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא (כב)

ר"ל כל זכר צדיק הדור המשפיע, בכהנים שהם צדיקים טובים המתנהגים תמיד בחסדים טובים. והוה בכהנים יאכל אותה בסוד 'מהאוכל יצא מאכ"ל' (שופטים יד) יחוד של צ"א יאהרונה", כלומר מכח זה שהוא מייחד תמיד יחוד קב"ה, בסוד יאכל אותה בסוד אוכלת עמו מליל שבת (כתובת סה:). קודש קדושים הוא ר"ל השפעות אלו שהצדיק הוה משפיע לישראל המסתופפים בצלו, וה"ה לכל ישראל הקדושים, השפעה זו הוא הקדושה והוה קדש קדשים הוא והבן.

בן בית' ח"ב דף טו מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא (כב)

ר"ל כל זכר הוא כנגד בנים דו"ק שיהיה לישראל. יאכל אותה הוא כנגד מוונא רויחא שיהיה לישראל. קודש קדשים הוא כנגד חיים ארוכים, רפואה שלימה, שיהיה לישראל הקדושים.

בן בית' ח"ב דף טו מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

ויהיה היחוד לאה ות"ת כל הלילה עד הבוקר. ואש חימום הגבורות של לאה הנקשרת עתה המזבח לא"ה הו"ה, תוקד בו כז"א קדישין ת"ת, ויהיה היחוד תמיד בלאה ות"ת לבד, ולא ברחל ח"ו כנ"ל והבן.

אבל משה לא היה רוצה בכך כנ"ל (ד"ה וידבר), לזה כתיב ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמו אצל המזבח (שם פסוק ג) ר"ל תיכף אחר בקשת משה רבינו שאל ידחה ח"ו פרצוף רחל, אזי תיכף לבש הכהן ז"א קדישין כנודע, מדו בד והוא לבוש הקדוש של מלכות שמים, כדאייתא בזהר (פרשה זו כו): כתיב ולבש הכהן מדו בד אלון לבושין מיוחדין לקדושה, בד יחידאי מיוחדא לקדושה ע"כ. לזה מדו בד ומכנסי בד ס"ת הוא דו"ה מלך ישראל שהיה לו עליה על ידי שם מ"ב של ר"ת מדו בד. כלומר מדו בד ומכנסי בד ס"ת הוא דו"ה במילוי, כי בעת היחוד נתמלא אות תי"ו של מילוי אדנ"י ב"ה עד שנעשה ל"ה אתון כנודע (לקר"ת פקודי). וכן ומכנסי בד ילבש ס"ת שם שד"י, שהוא יסוד צדיק המייחד יחוד תו"מ, והוה ומכנסי בד ילבש על בשרו שהוא רחל, כדאייתא בלק"ת (בראשית) לאה היתה עצם מעצמי, כי היא עצם הדינים קשים והוא סוד הצלע, כי לאה הוא אחורי הצלעות, אך רחל הוא בשר משרי, דינא רפיא, במקום גילוי החסדים ע"ש.

והוה שאמר ולבש הכהן חסד עלאה ז"א קדישין מדו בד, אבל ומכנסי בד דקדושה, ילבש על בשרו שהוא רחל, שלא יגיע לה שום קטרוג מההיצוניים. ואז והרים את הדשן העולה שמו"ן, שהרים ממנה כביכול כל המקטרגים, אשר תאכל האש את העולה שהיא רחל כנ"ל זאת תורת העולה.

והוה אשר החיצונים והמקטרגים מכח עונות של בני ישראל רחמנא ליצולן תאכל האש קדוש את העולה על המזבח ונעשה יחוד של לאה ות"ת כנ"ל.

ואל יתחוד ח"ו העולה שהוא רחל על המזבח שהוא א"ל הו"ה אלא לא"ה ות"ת, שרמזו המזבח כנ"ל שהוא לא"ה והו"ה ב"ה כביכול. מה עשה הקב"ה שתיקן שניהם לאה ורחל כנ"ל, והוה ושמו הקב"ה את רחל, אצל המזבח כנודע מרז"ל מסוד 'עקב ענוה יראת ה', מה שעשתה יראה עמרה לראשה, עשתה ענוה עקב לסנדרלה כדאייתא בע"ח (שער לאה ורחל פ"ג) כי שורש נשים לאה ורחל הם של ז"א קדישין, ושניהם נקראים ענוה ויראת ה', ורחל נקראת יראת ה' כנסת ישראל כנ"ל בשם הוהר, בסוד ראשית חכמה תתאה, מתתא לעילה יראת ה'. ולאה נקראת ענוה, לפי שהיא למעלה באחורי ראש דו"א קדישין, ואחר כלות רגלי לאה מתחיל ראש רחל עיי"ש סודו על בוריו. והוה ושמו הקב"ה אחר בקשת משה רבינו, שאל ידחה ח"ו פרצוף רחל אמנו, או ישמו הקב"ה את רחל, אצל סמוך ודבוק, אל המזבח שהוא לאה וז"א קדישין, ואז עומדים שלשתם רחל ולאה וז"א קדישין בבחינה אחת כנודע מע"ח (שער לאה ורחל פ"ב) ע"ש סודו והבן.

בן בית' ח"ב דף טו מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו (ו)

אייתא בזהר (ח"ג כו): תא חזי, כתיב זאת תורת העולה אמר רבי חי"א, זאת תורת דא כנסת ישראל עיי"ש. העלה שמלכות שמים היה לה עליה על ידי עון העגל, כנודע שעל ידי חטאים ועונות של התחתונים רחמנא ליצולן, יש לה עליה למעלה למעלה, כדי שלא יגיע כל כך הפגם של העונות, כדאייתא בע"ח (שער מעוט הירח פ"ב), אמרו רז"ל (ב"ר יט ו. ד"ה אמר רבי אבא בר כהנא, מהלך אין כתיב כאן וכו') שאדם הראשון סילק את השכינה לרקיע הראשון, ודור אנוש וכו', עד שהעולה למעלה משבעה רקיעים, עד שבא אברהם יצחק יעקב לוי קהת ועמרם ומשה, והורידה בחזרה למטה משבעה רקיעים ככתחלה עיי"ש. לזה כתיב כאן זאת תורת שהוא השכינה כנסת ישראל, העולה על ידי חטא העגל ע"ו של צו הנ"ל (ד"ה וידבר).

הוא העולה על מוקדה על המזבח כלומר על ידי שהיה עליה לרחל מלכות שמים על ידי חטא ע"ו של העגל, על ידי זה אמר הקב"ה כביכול הוא העלה על ס"ת לא"ה, ר"ל שלאה עולה או במקום רחל, וכך היה רצון א"ם ב"ה כנ"ל (שם). מוקדה לזה כתיב ה' זעירא, שלאה היא מלכות דבינה, וכל אתון ועירין הם במלכות. והוה הוא העולה על שהוא ס"ת לאה, על מוקדה על המזבח כנודע שמזב"ח עולה א"ל הו"ה ב"ה, ואם תצרף אות ה' של המזבח לשם א"ל הנ"ל או יהיה אותיות לא"ה הו"ה ב"ה. והוה שעל ידי חטא העגל היה רוצה הקב"ה לדחות ח"ו פרצוף רחל, ולעלות במקומה לא"ה, והוה הוא העולה על, מוקדה שהוא חימום היחוד על ידי הגבורות כנודע (פע"ח שער השבת פ"ג). על המזבח שמזב"ח עולה א"ל הו"ה ב"ה, ועם אות ה' הוא אותיות לא"ה הו"ה ב"ה.

כל הלילה עד הבוקר כדאייתא בע"ח (שער התפלה פ"ז) כשתחשך ונעשה לילה, אז נמצא שניהם ז"נ ת"ת ורחל נתמעטין המיעוט האמיתי, והוא שו"א נתמעט ונעשה בחינה ו"ק בלבד, ורחל נמתעמה בסוד נקודה אחת. וכאשר נתמעט המוחין כלילה מו"א קדישין שהוא אחר תפלת ערבית, אבל מוחין של רחל מסתלקים מחשכת הלילה, ועדיין יש מוחין לז"א ועומדים במקומם עד אחר תפלת ערבית, ואז בתפלת ערבית יש יחוד ת"ת עם לאה, ומאז והלאה נגדלת לאה ולוקחת אורותיה של רחל ג"כ, עד שנעשה לאה פרצוף שלם לגמרי בכל מדות קומת ז"א קדישין, ואז נשאר רחל בנקודה אחת קטנה. ואז אחר חצות יורדת אותה נקודה של רחל לעולם הבריאה בהיכל ק"ק דבריא, בסוד 'ותקם בעוד לילה ותתן מרף לביתה וחק לנערותיה' (משלי לא טו), ואז אחר חצות לילה על ידי עסק התורה שעוסקים בני ישראל הצדיקים בעולם הזה, הם מעלין אותה מעט מעט, עד שנמצא שבאור הבוקר בנקודת דשחרא נגמרה נקודה זו של רחל לעלות באצילות ע"ש. נמצא שזהו אמר הכתוב הקדוש, שעל ידי חטא ועון העגל היה רוצה הקב"ה שהוא העולה על מוקדה על המזבח יחוד של לאה ות"ת, שהוא לא"ה והו"ה ב"ה כנ"ל,

עטרת המועדים

מספרי רבותינו הקדושים ז"ל

דרוש לכבוד שבת הגדול, טעם שנקרא שבת קודם חג הפסח שבת הגדול

וזה דאמרו לנו חכמינו ז"ל בשי"ס (שבת ק"ח) אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אלמלי משמרים ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין שנאמר 'כה אמר ד' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי' וכתב בתריה 'והביאותים אל הר קדשי' וכו'. ונראה לי השפל לרמוז דברי אלה, תשובה בשבת הגדול למאן דאמר דבניסן נברא העולם, ובו עשה אדם הראשון תשובה לפיכך נקרא שבת הגדול כאמור, והטעם מדוע סמך אותו דוקא לחג הפסח, כי עיקר חג הפסח לעשות מקודם תשובה כאמור, חמץ מרמו על יצר הרע ומצה יצר טוב, ומקודם צריכין על ידי תשובה וקבלת עול מלכותו יתברך שמו לשרוף את החמץ יצר הרע, לבער מן בתי נפשנו בכדי שנוכל להכנס לרשות הקדושה כאמור בחג הקדוש.

והכל נרמז בדברי התנא אלקי רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי 'אלמלא משמרים ישראל שתי שבתות כהלכתן', היינו 'שמור' נקרא תשובה כידוע, שצריך בעל תשובה שמירה יתירה. וזה אם משמרים ישראל 'שתי שבתות', אם ישראל עושין תשובה בהשני שבתות היינו בשבת תשובה אחר ראש השנה, לחד מאן דאמר דבתשרי נברא העולם, ובשבת הגדול לחד מאן דאמר דבניסן נברא העולם, אם משמרים אותן כהלכתן שעושין בו תשובה, מטעם שבו עשה אדם הראשון תשובה, כי באותו רגע שעשה תשובה באותו רגע התקדשה שבת על ידי שהחשיך עליו קדושת שבת מעין עולם הבא כאמור.

וזה 'מיד נגאלין' כי הכל תליא בתשובה בשני שבתות, לפי הפלוגתא כאמור לר' יהושע בניסן נברא העולם, ולפי דברי ר"א בתשרי נברא העולם כאמור, כי על ידי התשובה שעשה אדם הראשון זכה גם כן לטעום טעם מן גאולה העתידה, שבת מעין עולם הבא, מזמור 'שיר' בחינת דבר, 'ליום השבת' הידוע יום שכולו שבת כאמור. וזה נקרא 'שבת הגדול' יען שאדם הגדול בענקים עשה בו תשובה לדברי רבי יהושע דבניסן נברא העולם כאמור.

וזה שנאמר 'כה אמר ד' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי' היינו השני שבתות אליבא דרבי אליעזר ורבי יהושע בניסן נברא העולם או בתשרי נברא העולם. 'אשר ישמרו את שבתותי', היינו שבת הגדול ושבת תשובה. אזי והביאותים אל הר קדשי' כי תיכף יטעמו גאולה העתידה יום שכולו שבת כאמור.

ובזה יבואר בטוב טעם ודעת **מדרש פליאה** (והובא בבני יששכר ניסן ט"ז) וזה לשונו 'האדם שעשה עבירה וחזר בו ועשה תשובה הקב"ה מוחל לו על כל עונותיו ולכך נקרא שבת הגדול' ע"כ, והוא פליאה. ולדברינו אתי שפיר בהדרך שרמזתי לעיל, לפי דברי רבי יהושע דבניסן נברא העולם לכן נקרא שבת הגדול, יען שבו עשה תשובה האדם הגדול בענקים אדם הראשון כאמור. ובאותו רגע התקדש עליו שבת כאמור, ופתח בו מזמור שיר ליום השבת כאמור למעלה, וזה 'האדם' בה"א הידיעה האדם הראשון. 'שעשה עבירה' היינו שאכל מן העץ הדעת שהיתה לו עבירה אחת לבל יעשה אותה ועבר עליה כידוע. 'וחזר בו' על ידי שהתבייש מן השייט שקרא אותו, לי שהיה ערום שעבר על צווי יתברך שמו, 'ועשה תשובה' היינו שפתח בתשובה ואמר מזמור שיר ליום השבת כאמור.

והקב"ה מחל לו על עונותיו יען שבשעה שעשה תשובה, בשעה זו התקדש והמשיך עליו קדושת שבת, לפיכך מחל לו הקב"ה כדברי מאמרם ז"ל (שבת ק"ח) אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש אם משמר שבת מוחלין לו כאמור. ולכך נקרא שבת הגדול, כי לפי דברי רבי יהושע דבניסן נברא העולם אם כן היתה אז שבת הראשון בניסן כאמור, וזה נקרא שבת הגדול. ולמה נסמכו דוקא לפסח מטעמים האמורים למעלה.

'פרי חיים' מועדים ט"ז רטו מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

ליום שכולו שבת מעין עולם הבא כאמור, וכל אלה נעשה לשיטתו בניסן, דבאחד בניסן נברא העולם, אם כן הוי השבת הראשון בניסן, ובאותו רגע שהתקדש שבת באתה עמו גם כן תשובה כאמור, תשובה של אדם הראשון.

לכן נקראת שבת זו 'שבת הגדול' כמו שאמרו חז"ל (ויספיק ט"ז) גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, ואין לך שבת גדול ממנו, א' מפני שבו נשלמה הבריאה, ב' בו ברא מנוחה ונשמה לעולם כאמור, ג' בו עשה אדם הראשון תשובה, ד' בו אמר מזמור שיר ליום השבת, יום שכולו שבת, על ידי התשובה זכה לטעום קדושת מעין עולם הבא.

אם כן לפי זה היה צריך להיות 'שבת הגדול' תיכף בשבת הראשון אחר ראש חודש ניסן, אבל לפי שנקרא 'גדול' כיון שבו עשה אדם הראשון תשובה ועל ידי זה המשיך עליו קדושת שבת מעין עולם הבא, מעין נובע מקדושת יום שכולו שבת כאמור. לכן סמך אותו 'שבת הגדול' על ידי טעם התשובה 'לפסח' חג הקדוש שכל עשיותיו מרומזו על תשובה, לכן תמיד חל שבת הגדול שבת קודם לפסח, בכדי לסמוך שבת תשובה למאן דאמר דבניסן נברא העולם לפסח, שהעיקר חג הקדוש הזה לעורר על תשובה. כי מצה רמזו לנו חכמינו ז"ל ליצר הטוב (והו"ק ח"ב ט"ז), **והזהר הקדוש** (ח"ב ספ"ג) קורא למצה 'מיכלא דמהימנותא', אם כן מקודם שאוכל את המצה 'מיכלא דמהימנותא' צריך לבדוק בחורין ובסדקים לבער החמץ הוא היצר הרע מכל רשותינו 'ויהי מחניק קדוש', שיוכל אחר כך לעשות רצון מלכינו יתברך שמו ויתעלה לאכול מצה, האוכל הקדוש והנאמן אשר מרמו על יצר הטוב, לקבל עלינו מעתה ועד עולם עול מלכות שמים.

ולעשות זכר ליציאת מצרים שעשה עמנו השי"ת נסים ונפלאות שהוציאנו ממצרים ממי"ט שערי הטומאה והכניסנו בלילה הזה לנון שערי הקדושה, שלא על ידי מעשינו והתעוררות דלתתא, רק מן התעוררות דלעילא כידוע מן ספרים הקדושים, כאשר במצרים היו ישראל נתונים תחת יד מצרים הטמאה ותחת שר של מצרים ומזלו מזל טלה כידוע, והכניסנו תחת כנפי השכינה באותות ובמופתים ובנוראות גדולות, וזיכנו לאכול הלילה הזה מצה ומרור ופסח וד' כוסות וכל התרי"ג מצות השייכות לקדושת הלילה הזה.

לכן מקודם צריכין אנונו להכנה דרבא, תשובה מעומקי דלבא, לבער הקוצים מן כרם בית ישראל, לחפש בחיפוש אחר חיפוש בנרות לבער החמץ הוא היצר הרע מן בתי נפשנו גוואי ובראי, לעשות תשובה שלימה מקודם בשבת הגדול שעשה בו האדם קדמאי תשובה, לכן סמכו שבת הגדול לפסח תמיד כהנ"ל. כי ידוע מן ספרים הקדושים וכן מרן הקדוש הרבי מהרצ"א מדינאב ספרו הקדוש **דרך פקודיך** על תרי"ג מצות, אם עושה אדם איזה מצות עשה ולא עשה מקודם תשובה אזי ח"ו נותן הקדושה לכת שלהם רחמנא ליצלן, כי בעודו רשע עשה המצוה לא ירצה לריח נחוה לפני השי"ת, לזה סמכו שבת תשובה לפסח בכדי מקודם שניכנס לחג הקדוש הזה צריך לעשות תשובה שלימה, בכדי שנוכל לעשות המצות של חג הקדוש הזה לכבוד מלכינו השי"ת. ולא ח"ו ליתן כח לכת דלהון כאמור.

ושבת מורה על אחדות הבורא ברוך הוא, ועל יכולתו כי ברא ויצר כל העולם וכל מחמדיה בששת ימי המעשה ונח ביום השביעי, על כן ברך את יום השבת ויקדשהו לדורות עולם. ושבת מורה על אמנות אלקי עולם, כי בשבת מעיד על אחדותו יתברך שמו בעולם. לכן סמכו חכמינו ז"ל תמיד שבת הגדול, שמורה על תשובה לחג הפסח שמורה גם כן על תשובה, קבלת מלכות שמים אכילת מצה 'מיכלא דמהימנותא' כדברי הזהר הקדוש כאמור למעלה.

עיינ בספר הקדוש בני יששכר מרבינו הקדוש אור עולם באוצר חיים מרן הרבי **צבי אלימלך מדינאב** זצוק"ל הרבה טעמים כיד ד' הטובה עליו, ואענה גם אנכי הצעיר את חלקי כיד ד' הטובה עלי וזה החלתי. דהנה איתא בשי"ס (ראש השנה י"א, י"ב) פלוגתא דרבי אליעזר ורבי יהושע, חד אמר בניסן נברא העולם, וחד אמר בתשרי נברא העולם, ולמאן דאמר דבתשרי נברא העולם, נברא העולם באחד בתשרי בראש השנה.

והשבת הראשון לאחר ראש השנה נקרא שבת תשובה, לחד טעמא יען שבו פתח אדם הראשון בתשובה, מפני שבערב שבת קודש חטא אדם הראשון, בו ביום נברא, בו ביום סרח, בו ביום נגרש מן גן עדן, לקיים 'אדם ביקר בל ילין' וכו' (אבות דר"ב א' ח). ובערב שבת קודש בין השמשות שהתחיל להתנוצץ האור משבת קודש הראשון, שבשבת קודש נברא נשמה לעולם, כמאמרם על מה היה העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה (רש"י בראשית ב' ב). וידוע דנשמה נקראת מנוחה, עיינ בדברי חכמינו ז"ל בשי"ס שבת על נשמה יתירה דנקראת מנוחה. ועיינ בדברי רבינו קודש הקדשים **האור החיים הקדוש** זצלה"ה על התורה (בראשית ב' ב) ותמצא נחת.

שבין השמשות כאשר התחיל להופיע האור וקדושת שבת קודש, התחיל אדם הראשון להשריש בתשובה, מיד פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת, לפיכך נקרא שבת הראשון לאחר ראש השנה שבת תשובה, משום שבו עשה אדם הראשון תשובה, פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת (בר"ר סוף פ"ב). וידוע מאמרם ז"ל (ברכות טו) ששבת מעין עולם הבא, לזה אמר 'שיר' בחינת דבר, רמז לשיר העתיד שיהיה בלשון זכר כידוע (שמו"ר כ"ג א). וזה 'מזמור שיר' סובב הולך 'ליום השבת' יום שכולו שבת לעתיד לבוא במהרה בימינו. יומא דחירות יובל הגדול כמבואר בספרים הקדושים.

אם כן לשיטה זו דבתשרי נברא העולם, אזי היה שבת הראשון שבו נשלמה בריאת שמים וארץ, שנברא בו מנוחה שהיא נשמה לעולם, בכדי שיהיה לעולם קיום כדברי **האור החיים הקדוש**, וגם בו עשה אדם הראשון תשובה פתח ואמר 'מזמור שיר ליום השבת' שבת הראשון משבתות השנה, וגם שבו עשה אדם הראשון תשובה כאמור, לכן נקראת שבת תשובה, לרמז כי בשבת הראשון לאחר בריאת העולם שבו נברא נשמה לעולם בקדושת שבת, אזי תיכף באותו רגע בא עמו תשובה, תיכף בהכנסת שבת היתה על ידי שעשה אדם הראשון תשובה, ועל ידי זה קיבל על עצמו קדושת שבת מעין עולם הבא, עלמא דחירות מן שעבוד מלכיות ומכל הצרות ומן יצר הרע.

כיון דעשה תשובה המשיך עליו כל הקדושות בבת אחת, נשמה לעולם, ונשלמה הבריאה בריאת שמים וארץ, בא שבת בא מנוחה, בכדי שיהיה קיום למלאכה מן ששת ימי המעשה, נשמה לעולם וקדושת שבת על ידי תשובה מעין עולם הבא, גאולה המקווה יום שכולו שבת על ידי עשיות התשובה. וזה הרמז דרמזו לנו מאמרם ז"ל (תש"ה הקדוש - מסכת חולין - פרק תורה אור) בכל ערב שבת קודש הוא זמן אחד מן ד' חלקי זמני תשובה, יען שאדם הראשון עשה בו תשובה ועל ידי זה זכה להשיג קדושת שבת מעין עולם הבא. וזולת זאת לא יוכל לקבל עליו קדושת ענג שבת, מעין העתיד במהרה בימינו כידוע מן ספרים הקדושים, ולכן כל אלה בשבת אחר ראש השנה בתשרי למאן דאמר דבתשרי נברא העולם.

אבל לשיטה זו דאמר דבניסן נברא העולם, אם כן שבת הראשון שבו נברא בו מנוחה נשמה לעולם שיוכל להתקיים כאמור, וגם בו עשה תשובה אדם הראשון כאמור, ופתח בו מזמור 'שיר' בחינת דבר 'ליום השבת'

רבינו משה בן רבי נחמן זצ"ל הרמב"ן י"א ניסן ה"א ל'

הרמב"ן לא זכה לראות ספר הזוהר ולכן בכמה דבריו הוא היפך מדברי הזוהר ◊ הרמב"ן העיד על עצמו שלא זכה לראותו ◊ הרמב"ן לא ראהו כמוכח מדבריו ◊ גילוי אליהו פנים בפנים ◊ גילוי אליהו כאשר ידבר איש אל רעהו ◊ גאווה הוא שורש ע"ז ◊ איך על ידי תפלה נשתנה הגזר דין מרעה לטובה

הרמב"ן לא זכה לראות ספר הזוהר ולכן בכמה דבריו הוא היפך מדברי הזוהר

דע אחי שספר הזוהר חיברו רבי שמעון בר יוחאי, ורבי אבא היה כותב כל מה ששמע, הן ממנו הן מן החברים, ורב אבא הוא רב בעצמו, שחי שלוש מאות שנים, ואח"כ גלה רב לבבל, ולקח עמו כל הכתבים, ומסר אותם לראשי ישיבות, ולא ניתן להעתיקו כי היו מצניעים אותו, ולא ניתן לו רשות לגלות, והיה מצוי בבבל ביד ראשי ישיבות רבנן סבראי והגאונים. ובסוף ימי רבנן סבראי תחילת הגאונים, היה איש קדוש אחד, שהיה בו נשמת רבינו ממש, שהרי משה מגולגל בכל דוד ודוד (זוהר ח"ג קנז), והוא עסק בספר הזוהר בקדושה וטהרה, וסידר אותו סדר נאה על הפרשיות של תורה, ומרוב קדושתו זכה שנתגלה אליו כל החברייא, רבי שמעון בר יוחאי עם חבריו, וכל הנשמות ממתיתבא דרקיעא, ואליהו זכרונו לברכה היה מצוי אצלו בכל שעה. והוא חיבר ספר 'רעיא מהימנא', וקרא לזוהר 'חבורא קדמאה', וגם סידר 'ספר התיקונים', שחיבר במערה רבי שמעון בר יוחאי עם רבי אליעזר בנו, והוסיף בו כמה דברים מן הזוהר, וגם דבריו וחידושי. ואל תתמה על זה, שהרי מרן האר"י החי היה לו כל אלו המדרגות, ויותר הרבה מזה, ומה תתמה אם היה כמותו בין הגאונים. וספר 'רעיא מהימנא' ו'תיקונים' עמוק עמוק אין מי שישגיגנו, אלא לאיש אשר רוח אלוקים בו, כמו למרן האר"י, בכל אות ואות ממש יש בו סתימין ורזין פליאין, עד אין לשער ולהעריך, ולא נמצא עמקות כמותו בכל ספר הזוהר, וכל ספר הזה היה מצוי בישיבת הגאונים עד רב האי גאון, כמבואר ברמב"ן, והרמב"ן לא זכה לראותו כמו שכתב הוא בעצמו (בפירושו עה"ת בראשית ה א) [וז"ל: וכתב רבינו שרירא הגאון, שמסרו חכמים אחד לחברו הכרת פנים וסדרי שרטוטין, מקצתן אמורים בסדר פסוק זה ספר תולדות אדם, ומקצתן בסדר פסוק של אחריו 'זכר ונקבה בראם' ואין מוסרים סתרי תורה ורזין אלא למי שרואין בו סימנין שראוי לכך אלו דברי הגאון, ולא זכינו בהם, עכ"ל. ועיין עוד בדרשת 'תורת ה' תמימה' להרמב"ן ז"ל (ד"ה ועוד יש ידיעה), מה שהרחיב בזה], ולכן בכמה מקומות כתב היפך דברי הזוהר. והרמב"ם נראה מדבריו בכמה הלכות ועניינים שראה אותו בוודאי, וכשנתדלדל הרבה ישיבות בבל, נתגלה ספר הקדוש הזה לכל העולם ברשות קודשא בריך הוא ושכינתה.

'נתיב מצותיך' תורה א, לב

הרמב"ן העיד על עצמו שלא לראותו

רבי שמעון בר יוחאי חיבר ספר הזוהר, עם תלמידיו הקדושים, וציוה להם לכתוב כל דבריו בספר, להניח ברכה אל דור אחרון, ורב היה הכותב אצל רבי שמעון בר יוחאי, והוא רבי אבא הנזכר בזוהר, והוא כתב כל הזוהר והאידידות דרשות דרשות, ורבי שמעון בר יוחאי גזר עליו שיגלה עם הספר הזה לבבל, [כמו שכתוב בזהר (ח"א דף צו:)] גוזרנא דבאורייתא דא יגלון לבבל

ביני חבריא, וח"ו דאתענשו אלא בגין דמלן אתגליין ביניהו, כל כך יגלון בין חברייא, וילפיין אינון אורחין ואכסיין מלן בגוויהו, דהא מלן לא אתגליא אלא בינא, דהא קודשא בריך הוא אסתכם עמנא ע"ש, ורב גלה ביני חבריא דבבל עם ספר הזוהר, והיה מצוי אצל ראשי ישיבות שבבל באתכסיא, ולא ניתנו להעתיק אלא לאיזה גאון וראש עולם, והגאונים כינו שמו 'מדרש יהי אורי', ויש שכינו אותו 'מדרשו של רבי שמעון בר יוחאי', וכשתעיין בספרי הגאונים הקדמונים תראה העתק אות באות כמה עניינים מספר הזוהר, בספר רב חמאי גאון, ורב האי, ובעל ספר הקנה מביא את דברי הזוהר אות באות רבי פתח ע"ש, ובעל ברית מוחה מביאו ויש שם טעות סופר כאשר העיד הגאון אזולאי שראה ברית מנוחה כתב יד ספר אחד הערוך, ובפרט בדברי רש"י יש הרבה עניינים נרמזים שאינם בשום מקום, אלא שראה אותו בישיבה בספר הזוהר, והרמב"ם כמה פסקי הלכות של לקח אותם אלא מספר הזוהר שראה אותו ולמד בו, כגון הדלקת הנרות בערב ובבוקר על המנורה, ובענין ברכת השם בשם אדני", וכן כמה דברים למאות שלקח אותו מספר הזוהר, אלא שהיו מכסין ומעלימין הרבה ספר הזוהר כמו שציווה רבי שמעון בר יוחאי לרב הכותב, והרמב"ן העיד על עצמו שלא זכה לראותו, בהקדמה בענין ואתה תחזה (בפירושו עה"ת בראשית ה א), וכשנתדלדל ישיבות בבל לגמרי, וגלה ישראל מעבר לעבר נתגלה ספר הזוהר הקדוש הזה לכל העולם.

'זוהר חי' ח"א דף מ:

הרמב"ן לא ראהו כמוכח מדבריו

'ספר הזוהר' מן ראשית עד גמירא, כתבו רבי אבא, וכשירד רב לבבל הוליד עמו את הספר הזה, כפי שנצטווה יגלון לבבל, והיה אצל ראשי ישיבות בבל בכתב יד, לא יראו החוצה, והיה מונח אצל ראשי הדור, וכשהיו רואים מי שראוי למעשה מרכבה היו מוסרין לו זה הספר, ומלמד עמו מעשה מרכבה, ובכל ימי הגאונים לא יצא ספר הקדוש הזה לאור, כי היה חמדה גנוזה אצלם בכתב יד, ואחר שנתדלדלו ישיבות הגאונים בבבל, נתגלה מעט ספר הזה ליחידי סגולה, הרב אלפסי ראה אותו ולא היה שכיח כלל, והרמב"ם ראה אותו ולמד בו והיה בקי בו, והרמב"ן לא ראהו כך מוכח מדבריהם, ובימיהם כבר נתגלה מעט בהסתרה והעלם, אל השרידים אשר ה' קרא, ורבינו בחיי הראשון מביא ממנו הרבה, וקורא אותו בשם 'מדרש יהי אורי', ואח"כ ברשות אל איום נתגלה בגילוי רב לכל ישראל בימי הטור.

'זוהר חי' ח"ג דף כט.

גילוי אליהו פנים בפנים

מבואר בתקוני זוהר חדש אית למאן דאת עתיד לאתגלייא ליה מסטרא דנשמתא - בשכל דיליה. ואית למאן דאת עתיד לאתגלייא ליה בחכמתיה - בעת עסקו ברזין דאורייתא בעומק, נתגלה להצדיק אור אליהו ומאיר לו ומדריכו בדרך אמת. ואית למאן דאת עתיד לאתגלייא ליה פנים בפנים מסטרא דגופא - ומדריגה זאת היה

למרן הרב ישראל בעל שם טוב, וכשמתלבש אליהו בגופו להראות לצדיק, אזי חייב בכל המצות מניח תפילין וציצית וכיוצא, וזהו המדרגה גדולה שמדרגת גילוי אליהו, והוא היה לתנאים ולראב"ד ולרמב"ן, ולמרן האר"י ומרן הרב ישראל בעל שם טוב.

'זוהר חי' הקדמת הזוהר

גילוי אליהו כאשר ידבר איש אל רעהו

אמר מרן מי שיש לו נשמה מדעת עליון דמשה כמין מרן האר"י והרב ישראל בעל שם טוב וכיוצא, הוא בעצמו נעשה סנדק אליו, ולשאר אינו אלא איזה ניצוץ אליהו, כי כן לכל נפש ישראל יש בו ניצוץ רוחא קדמאה שיש בו חלק לכל נפש ישראל, והוא בחינת אליהו שיש בכל נפש ישראל המעורר אותו לתשוקה עליונה לעבודת השם יתברך, כמבואר בתקוני זוהר חדש דאית מאן דאת עתיד לאתגלייא ליה מסטרא דנשמתא - בשכל דיליה, וזה המדריגה רואה אותו בעיני השכל ואינו מזדעזע כלל, והוא מגלה לו בשכל רזין פליאין, ורזין סתימין, רזי דרזין, והוא שליח מקודשא בריך הוא ושכינתא לגלות לו רזין, ואית למאן דאת עתיד לאתגלייא ליה פנים בפנים מסטרא דגופא - שאליהו מתלבש בגוף שלו, וזה המדריגה היה לתנאים ואמוראים, ולרמב"ן והראב"ד, ומרן האר"י ומרן הרב ישראל בעל שם טוב, ולרבינו אלימלך שתי פעמים, והוא מדריגה גדולה עד מאוד, והוא מזדעזע הרבה, ולולי שמתלבש בגוף אין ביכולת לסבול כלל אורו הרב, ומדבר עם הצדיק כאשר ידבר איש אל רעהו.

'זוהר חי' ח"ב דף סד:

גאווה הוא שורש ע"ז

אמרו בשם הרמב"ן. זעירין אינון שאין עושין עצמן אלוה כפרעה הרשע, והוא אל זר וכנר גאווה וגדלות, מלך עליון ירחם עלינו שלא נדחה מאור פניו.

'היכל הברכה' דברים דף קעה.

איך על ידי תפלה נשתנה הגזר דין מרעה לטובה

הקשה הרמב"ן (ע"י צפנת פענח וראר ומשפטים) איך על ידי תפלה נשתנה הגזר דין מרעה לטובה, וכי יש ח"ו שינוי רצון וביותר המתפלל בעד חבריו. ותירץ מורי [הבעש"ט] זללה"ה בשם רבו אחיהו השלני, שעיקר התפלה למתק דין בשורשו לקשר המלכות דינא דמלכותא בבניה על ידי מסירות נפש, ושם הוא אדם אחר, ועליו לא נגזרה גזירה.

ומורי [הבעש"ט] זללה"ה ביארו יותר, כי הגזר

דין הוא אותיות, ומפי הקב"ה אינו יוצא רק צירופים טובים 'רצה' 'יוד' 'עשר' 'תם' 'עין', וכשמתפשטין לערך המקבל, נעשה ר"ל צירופים לא טובים 'רצה' 'רעש' או 'רעש' 'יוד' 'עשר' 'תם' 'עין', וכיוצא, והצדיק מעלה בתפלתו, ובדמעות עיניו נתעלן ונמתקין הדינים בשורשן, ונעשה אדם אחר ומקבל הצירופים כמו שהם בשורשן 'רצה' 'עין' טובה וכיוצא, הבן הדברים.

'לקט אמרי פנינים' דברים דף רו: